



Siðsøga



Óli Jacobsen

Øssur Debes 1. partur

LANGABBIN VAR SEINASTI BÓKHALDARI HJÁ KONGALIGA HANDLINUM

Øssur Hammershaimb Debes er ein rættur søgumaður. Hann hevur savnað søgu, sum fá onnur. Her er bæði talan um ættarsøgu og egin minnir, sum okkara lesarar eisini skulu fáa gleði av

Henda røðin við siðsøgu, sum nú hevur 8 ár á baki, er fyri ein stóran part grundað á, at onkur sigur frá fólki, sum vita nógv. Hetta er eisini upprunin til hesa røð við Øssur Hammershaimb Debes. Hann er føddur í 1930 og hevur eitt gott minni. Tí kann hann greiða frá nógv áhugaverdum í sínum egna lívi.

Hetta hevur hann eisini skrivað niður umframt tað, at hann hevur skrivað á teldu fleiri hundrað síður av ættarsøgu, sum eisini er partur av grundarlagnum fyri hesi og komandi greinum. Tað liggur í eftirnøvnunum Hammershaimb og Debes, at her er talan um kendar ættir. Tær eru eisini fyri ein part lýstar í røðini Hendur ið Sleptu úr gamla kirkjugarði í Havn.

Tað ber sjálvsagt bert til at taka ein lítlan part av ættarsøguni, og tað skal vera byrjað við langabbanum Samuel Hammershaimb Debes, sum var føddur í Havn í 1813. Hann var giftur við Christionnu Carolinu Winther, sum eisini er ein kend ætt. Sámal var kendur sum bókhaldari í kongaliga handlinum. Tá ið hann doyði í 1897 hevði Føroyingatíðindi hesi minningarorð um hann:

Tann 21. Decbr. doyði Samuel Hammershaimb Debes. Hann var føddur her í Havn tann 15. Maj 1813. 18 ára gamal bleiv hann kontrabókskrivari við tann kgl. Handilin, seinri bleiv hann bókhaldari, og tað bleiv hann við at vera inntil handilin helt uppát [í 1856]. Síðani hevur hann verið rættsvitni-tiltøkumaður (suppleant) og kirkjuverjari í Havn. Í 1840 giftist hann við Christiane f. Winther, sum enn er á lívi. Samuel Debes var ein frálíka vitugur, upplýstur, tolin og trúgvandi maður. Hann hevði eitt minni sum fáur, visti at greiða frá einum og øðrum, sum skett var fyri hansara tíð, og tað fór tíverri mangt við honum í grøvina, sum átti at verið uppteknað. Hann var sterkur og fimur og hevði frá ungum av lagt dent uppá alt kropsligt ídni. Hann svam soleiðis sum ein



Øssur og abbadóttirin, Edna Maria

kópur, og hann hevði eisini frá ungum av tikið seg í vara fyri øllum, sum kundi vera honum at skaða. Hann brúkti soleiðis ikki tubbak og neyt ikki spiritus til sín deyð, tí hann dugdi at síggja sannheitina, sum liggur í orðatakinum “ein frísk sál í einum frískum kroppi”. Hann var eisini maður, sum “fylgdi við tíðini”, og sum gleddi seg um alt gott sum kom fram. Eina ferð, vit høvdu tosað um avhaldssakina, segði hann við meg í tí vit skiltust: “Gud styrki tykkum at virka fyri hasari sakini”. Viða var hann kendur, avhildin av øllum, sum kendu hann og elskaður var hann av øllum sínum nærmastu.

D.

Eisini í dagbókini hjá C.M. Olsen

Tað finst nakað av søgu um Samuel í dagbókini hjá Christoffer Michael Olsen frá 20. øld. Henda dagbók eigur ein fittligan part av Havnar Søgu, sum kom út fyri nøkrum árum síðani.

Tað hevur verið nakað av sambandi millum Christoffer Michael Olsen, Niels Winther og Sámal. Teir høvdu eina ferð lagað ein varða

uppi á Hálsi. Henda plagdu teir at hyggja at viðhvørt.

Í juni 1846 gingu meslingar í Havn. Samuel og Christoffer M. arbeiddu báðir í handlinum. CMO fekk eisini meslingar, men tað var so heppið at Samuel var frískur og kundi koma til arbeiðis.

Í juli sama ár vóru teir báðir faddrar hjá Elisabeth Mariane Mohr. Hon giftist seinni við Niels Christoffer Winther, pápa M.A. Winther, sum var pápi Ragnhild, mammu Øssur. Tað verður greitt nærri frá hesi ættini í komandi parti.

Her eru nøkur onnur brot úr dagbókini hjá CMO:

1850
27.2: Betalte min Fader 2 RD i offer til Proust Pontoppitan. Samuel Debes, der er hans Commissionær modtog det. Hetta bendir á, at Sámal longu tá hevur verið kirkjutænari.
1851

21.1: I forgaars den 19de var Forsamling i Maadeholdenhedsforeningen. Venningsted gik ud som Formand, og i hans Sted blev Jacob Kjelnæs valgt. Samuel Debes blev valgt paa nyt. Mátahaldsfelagið hevur verið undan fráholdsfeløgini. Men sum nevnt í minningarorðini var Sámal fullkomiligur fráholdismaður.

14.4: Kom Enok Bærentsen fra Sund at assistere i Skriverstuen for Samuel Debes, der skriver inde paa Forvalteres Contoir, og vil der have Arbejde mere end en Maaned med at tage Udskrift af Varebøgerne for de sidste 10 Aar.

20.9: Blev Samuel Debes færdig paa Forvalterens Contoir med at extrahere Afsætningen af Handelsvarerne her paa Øerne i de sidste 10 Aar.

1852

18.1: Var Forsamling i Maadenholdenforeningen. Jeg og Lützen bleve valgte til Forstandere istedenfor Samuel Debes og Sysselmand Müller.

28.9: Kom jeg ind paa Bogholder Kontoiret. Bogholder Jacobsen sat blev fra, formedelst Brændevinsdrikkeri og Uefterretteligheder. Samuel Debes tog hans Plads.

1.10: Blev Debes Bogholder, jeg Kontrabogsriver i hans Sted, Bogholder Jacobsen blev Hosetager. Skaale [upprunin til Skálatrøð] har paa Grund af Svagthed søgt sin Afsked.

Sámal og Kristianna fingur børnini

Hans August (1841-1886)

Sigrid Maria (1843-1930)

Niels Christoffer (1845-1846)

Deyðføddur drongur 1846

Elsa Bigittta f. 1847

Elisabeth Marianna (1849-1938)

Niels Christoffer (1852v-1932)

Laurits f. 1856

Maren Andrea Nicolina (1857-1891)

Louis Henrietta (1859-1873)

Niels Christoffur Debes var abbi Øssur. Kona hansara var Elisabeth Maria Hansen f. 1850.